

Wiele placówek oświatowych wdraża działania, które mają służyć zapewnieniu dzieciom bezpieczeństwa. Z myślą o bezpieczeństwie stworzono szeroką gamę programów edukacyjnych oraz zorganizowano wiele kampanii, konkursów i akcji. Dlaczego nacisk na bezpieczeństwo jest ważny już w przedszkolu?

Selwana Szółek

Jeszcze raz o bezpieczeństwie,

czyli co każdy przedszkolak wiedzieć powinien

Bezpieczeństwo to stan psychiczny, w którym jednostka ma poczucie pewności i oparcie w drugiej osobie. Jest to uczucie przeciwstawne zagrożeniu. W przypadku małych dzieci szczególną uwagę poświęca się wszelkim działaniom służącym eliminowaniu zagrożeń i niebezpieczeństw. Rozwój dziecka i jego samodzielność stawia przed dorosłymi wciąż nowe wymagania i przymus wyposażania go w umiejętność prognozowania niebezpieczeństw, unikania ich oraz w zdolność radzenia sobie w trudnej sytuacji. Dla dziecka czas przedszkolny to okres wielu przygód, również tych nieprzyjemnych. Wtedy zaczynają się pierwsze lęki i stresy związane z wszystkim co nowe, dlatego też zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa i zdrowia to fundamentalne zadanie dla nauczycieli przedszkola, całego personelu i rodziców.

Nauczyciel w przedszkolu powinien nieustannie czuwać nad bezpieczeństwem dzieci, toteż ustala z nimi normy postępowania związane z ich bezpieczeństwem, np. zachęca do stworzenia kontraktu grupy i przestrzegania go. Zajęcia i zabawy dotyczące norm i zasad z zakresu bezpieczeństwa własnego i innych powinny być realizowane w oparciu o metody aktywne. Zabawy edukacyjne, stwarzanie pozorowanych sytuacji – scenki rodzajowe, inscenizacje teatralne, wycieczki, spotkania z policjantem, strażakiem, pielęgniarką czy lekarzem to nieodłączny element pracy wychowawczej przedszkola.

Dzieci mają małe doświadczenie życiowe i nieduży zasób sprawdzonych sposobów radzenia sobie z różnymi problema-

mi, dlatego też bardzo ważne jest, aby przedszkole od najmłodszych lat kształtowało u nich nawyki unikania, zapobiegania i możliwie szybkiego pokonywania niebezpieczeństw. Celem wychowania przedszkolnego jest wspomaganie i ukierunkowywanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i rokowaniami rozwojowymi w relacjach z otoczeniem społecznym i przyrodniczym. Treści odnoszące się do bezpieczeństwa realizowane w przedszkolach dotyczą wiedzy, umiejętności i kształtowania postaw zachęcających do odpowiedzialności za swoje poczucie bezpieczeństwa. Właściwe

KAŻDY PRZEDSZKOLAK POWINIEN:

- orientować się w bezpiecznym poruszaniu po drogach w swojej miejscowości;
- znać swoje imię i nazwisko oraz adres zamieszkania;
- znać alarmowe numery telefonu;
- rozumieć zagrożenia, które może stwarzać świat roślin i zwierząt;
- wiedzieć, gdzie może się bezpiecznie bawić, a gdzie nie;
- mieć ograniczone zaufanie do dorosłych, szczególnie obcych;
- umieć opowiedzieć rodzicom, wychowawcom o każdym niebezpieczeństwie, którego doświadczyło;
- posiadać podstawową wiedzę na temat zdrowego odżywiania;
- być w stanie opowiedzieć o swoim złym samopoczuciu.

ich wdrażanie powinno w przyszłości umożliwić wytworzenie się konkretnych kompetencji u dzieci, ułatwiając im funkcjonowanie w życiu oraz troskę o własne bezpieczeństwo. Nauczyciele muszą zadbać o to, aby dzieci, kończąc przedszkole, były wyposażone w wiedzę na temat bezpieczeństwa i zdrowia, która pozwoli im przewidywać i unikać zagrożeń. Każde dziecko powinno posiadać pewien zasób wiadomości i umiejętności, które są potrzebne do pokonywania trudnych sytuacji.

Bezpieczne przedszkole to również estetyczne i czyste sale, bezpieczny plac zabaw, pogodny personel oraz wspieranie dziecka w każdej sytuacji. Wszyscy pracownicy przedszkola powinni zdawać sobie sprawę, że wszelkie działania w placówce mają służyć jednemu celowi – zapewnieniu i poprawieniu bezpieczeństwa dzieci. Powinni czasem spojrzeć oczami dziecka i poszukać ewentualnych zagrożeń oraz umiejętności je wyeliminować.

W zakresie bezpieczeństwa dzieci ważne jest także współdziałanie z rodzicami. Jak zauważa ks. Adam Skreczko: *Rodzice powinni nieustannie pogłębiać świadomość tego, jak uczyć dzieci bezpiecznych zachowań, jak wykształcić w nich umiejętność unikania sytuacji stawiania się ofiarą przestępstwa lub proszenia o pomoc w chwili zagrożenia. Pozostawiając dziecku margines swobody powinno się je przekonać do konieczności stosowania reguł i zasad, które w pewnym sensie ograniczają swobodę, ale w efekcie przygotowują dziecko do życia we współczesnym otoczeniu społeczno-technicznym. W zamian za to oferujemy dziecku poczucie bezpieczeństwa – tak ważne dla jego higieny psychicznej. Dostarczając rodzicom należytej wiedzy, możemy liczyć na kontynuowanie i ugruntowanie zagadnień z zakresu zdrowia i bezpieczeństwa w domu rodzinnym. Zajęcia otwarte i spotkania pedagogizujące będą okazją do wymiany poglądów.*

Uczymy się przez całe życie – od narodzin aż do śmierci. Zdobywanie wiedzy i nowych umiejętności jest więc dla przedszkolaków całkiem naturalne i dobrze znane. Od nas, dorosłych, zależy, czy przekazemy dzieciom tę wiedzę już w przedszkolu, czy będziemy w stanie spowodować, by poczuły się pewnie i wzrastały w poczuciu bezpieczeństwa, czy sprawimy, by kiedyś, gdy dorosną, powiedziały tak, jak Robert Fulghum: *Wszystkiego, co naprawdę trzeba wiedzieć o tym, jak żyć, co robić i jak postępować, nauczyłem się w przedszkolu...* Tego sobie i wszystkim dorosłym życzę. ■

Bibliografia:

- Fulghum R., *Wszystkiego, co naprawdę trzeba wiedzieć, nauczyłem się w przedszkolu*, Katowice 2008.
Skreczko A., *Bezpieczeństwo dzieci*, „W Służbie Miłosierdzia” nr 9/2007.

W następnym numerze:

Jak uczyć dzieci unikania zagrożeń?

– rozkład treści i środków przygotowany przez Bożenę Rutkowską w oparciu o pozycję „Bezpiecznie przez życie” Reginy Dąbrowskiej

Co każdy przedszkolak wiedzieć powinien?

Chociaż jestem jeszcze mały, chociaż mam niewiele lat,
To wiem dużo już o świecie... O mnie zaś dba cały świat!
Bo dorośli w całym świecie uczą nas, jak mądrze żyć –
Mówią w domu i w przedszkolu, jak bezpiecznym, zdrowym być –
Teraz toam opowiem wszystkim – każdą z zasad powiem ci:
Jak zachować się, co robić, by się zdrowo żyło nam.
Bądź ostrożny w swych zabawach – nie kop piłką, gdzie popadnie;
Nie popychaj swych kolegów, tylko baw się z nimi ładnie!
Z prądem oraz z zapalkami bądź ostrożny także w domu!
Proś rodziców, by pomogli, by krzywdy nie stała się komuś!
Nie kop się tam, gdzie nie wolno – tam, gdzie nie ma ratownika!
Lodowisko wybierz sztuczne, a niesztucznych zaś unikaj!
Nie chodź również po budowach – tam jest bardzo niebezpiecznie!
Tam jest zawsze wstęp wzbroniony! Przestrzegaj tych zasad koniecznie!
Na ulicach, drogach, drózkach tylko lewą stroną idź!
Miej światelko odblaskowe – tam ostrożnym trzeba być!
Zawsze zdrowo się odżywiaj: jedz owoce i warzywa.
Często soki pij i mleko – w nich witamin moc się skrywa!
Byś się nie dał złym chorobom, byś wyglądał świeżo, ładnie!
Żadnych lekarstw nie dotykaj – nie bierz ich bez pozwolenia!
Bo lekarstwa – wszyscy wiedzą – służą tylko do leczenia!
Z telewizją nie przesadzaj i utwóżaj z komputerem!
Zamiast długo siedzieć przed nim, lepiej przejeźdź się rowerem!
I na koniec taka rada – to warunek jest konieczny –
Słuchaj pani i rodziców, byś był zdrowy i bezpieczny!

Selwana Szótek – nauczyciel dyplomowany z dwudziestoletnim stażem w oddziale przedszkolnym w Zespole Szkół w Studzianach w woj. podkarpackim. Ukończyła studia pedagogiczne o specjalności edukacja wczesnoszkolna z wychowaniem przedszkolnym oraz edukacja medialna i czytelnicza. Autorka jest certyfikowanym kinezjologiem edukacyjnym, szkolnym koordynatorem programu Szkoła Promująca Zdrowie, w pracy z dziećmi kładzie nacisk na rozwijanie talentów i pomoc w trudnościach rozwojowych.